

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ
ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ТЕАТРУ,
КІНО І ТЕЛЕБАЧЕННЯ ІМЕНІ І. К. КАРПЕНКА – КАРОГО**

КАФЕДРА ОРГАНІЗАЦІЇ ТЕАТРАЛЬНОЇ СПРАВИ ІМЕНІ І. Д. БЕЗГІНА

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття першого бакалаврського рівня вищої освіти

На тему:

**«Організаційно-творча діяльність Дніпропетровського академічного
обласного українського Молодіжного театру під час військового стану»**

Дипломна робота студентки 4-го курсу
відділу заочного навчання
факультету театрального мистецтва
спеціальності 026-«Сценічне мистецтво»
освітньо-професійної програми
«Організація театральної справи»
на здобуття освітнього ступеня «Бакалавр»
Бут Альбіни Олександрівни

Науковий керівник:
професор, кандидат мистецтвознавства,
академік НАМУ,
заслужений діяч мистецтв України
Безгін Олексій Ігорович

КИЇВ 2024

ЗМІСТ

Вступ	3
Розділ 1 Історія зародження театру	6
1.1 Розвиток театру після 1984року	12
1.2 Дніпропетровський театр ляльок.....	21
1.3 Створення Молодіжного театру (на Московській) Error! Bookmark not defined.	
Розділ 2 Сучасність театру	29
2.1Творчий склад театру та репертуарна політика Error! Bookmark not defined.	
2.2 Робота театру під час коронавірусної інфекції COVID-19.....	40
Розділ 3 Молодіжний театр під час військового стану	43
3.1 Театр сьогодні.....	50
Висновки	52
Список використаних джерел інформації	54

ВСТУП

Театри в сучасному світі відіграють значну роль, пропонуючи глядачам не тільки розважальний контент, але й можливість задуматися над важливими соціальними, культурними та політичними питаннями.

Під час військового стану в Україні театри зіткнулися з безліччю труднощів та багато театрів були змушені призупинити або перенести свої вистави через безпеку глядачів та акторів. Військові дії створювали небезпечні умови для проведення культурних заходів. Театри працювали над тим, щоб пристосуватися до нових обмежень і умов.

Україна налічує значну кількість театрів, що відображає багатство культурної спадщини країни. Серед них - як великі, визнані на міжнародному рівні, так і невеликі, але не менш значущі театральні колективи.

Перебуваючи у стані воєнного конфлікту, вони виявили неймовірну адаптаційну здатність, забезпечуючи мистецьке дихання навіть у найважчі часи.

Один із найяскравіших прикладів цієї адаптації - Дніпропетровський академічний український Молодіжний театр. Відзначаючись не лише своєю художньою майстерністю, але й вмінням пристосовуватися до складних суспільних умов, він заслуговує на особливу увагу в рамках дослідження.

Перед тим як поглиблюватися у сучасні реалії та вплив воєнного стану на його діяльність, важливо розглянути історію створення цього театру. Вона вражає своєю складністю та цікавістю, адже відображає багатовіковий шлях розвитку театральної культури в регіоні і віддзеркалює важливі моменти у формуванні сучасного обличчя українського театального мистецтва. Тому і почнемо знайомитись з цим театром від початку його створення і до сьогодення, так як інформації виключно про військовий стан замало.

Актуальність теми

Тема театрів під час військового стану в Україні є актуальною, оскільки театр переживає період постійних змін та викликів, що виникають внаслідок конкуренції, технологічного прогресу та швидких змін у взаємодії між театром та глядачами. Розвиток невеличких театрів актуальна зараз як ніколи, тому про це треба більше говорити, щоб про маленькі театри знали, та допомагали їм розвиватися в сучасних реаліях.

Мета дослідження

Знайти якомога більше інформації про затишний театр в м. Дніпро, і через всю інформацію дійти до сьогодення театру, та показати існування в сьогоденнішніх реаліях

Об'єкт дослідження

Дніпропетровський академічний обласний український Молодіжний театр, про який мало хто знає в Україні та місті - від створення до життя його під час військового стану

Методи дослідження

Для написання цієї роботи були використані матеріали із відкритих джерел: в соціальних мереж, сайтів, літератури. Також багато інформації було написано з власної обізнаності.

Дипломна робота складається: *зі вступу, трьох розділів, висновки та список використаних джерел.*

Перший розділ. В цьому розділі буде йти мова про театр юного глядача, який створював Григорій Кононенко. Про початок його роботи. Яких акторів, режисерів він об'єднав в цьому театрі. Який репертуар втілював режисер в своєму театральному просторі. На чому була спрямована робота театру, та його засновника.

В першому підрозділі ми дізнаємось, як Театр юного глядача розвивався після Григорія Кононенка; які були керівники, які вистави ставились, та на що звертав увагу тодішній ТЮГ.

Другий підрозділ розповість нам про Дніпропетровський театр ляльок: коли він відкрився, під чийм керуванням працював, та кого з акторів-лялькарів до себе запрошував. Здавалось окремі театри, чому їх поєднують в цій роботі але треба дочитати історію і ми все зрозуміємо.

Третій підрозділ буде спрямований на створення вже сучасного, теперішнього Молодіжного театру. Як він формувався, як поєднали в одному театрі дві трупі. Та його зростанні від початку створення до 2013 року.

Другий розділ. В ньому ми дізнаємось про розвиток театру за останні 10 років. Які були новинки в театрі, та хто очолював його.

В першому підрозділі, будемо говорити про колектив вже сучасного театру; які є актори в театрі зі званням, та як вони розвиваються в своїй театральній сфері. Також зачепимо репертуар театру, що до нього входить. На чому базується обрання репертуару. Як він впливає на акторів, персонал, та глядача.

В другому підрозділі, поговоримо, про реакцію театру на пандемію, як починав він працювати після довгого карантину. Які були обмеження в театрі. Та чи зменшилось відвідування глядача.

Третій розділ. Буде про театр під час військового стану. Як театр відреагував на повномасштабне вторгнення. Чим займався в перші дні; яку волонтерську діяльність вів, та як починав працювати вже в сучасних реаліях.

Цей розділ має **один підрозділ,** який розкаже нам як театр відчуває себе сьогодні, і які вистави випустились за останні пів року.

РОЗДІЛ 1 ІСТОРІЯ ЗАРОДЖЕННЯ ТЕАТРУ

7-го серпня 1969 року була прийнята постанова № 4 Ради Міністрів України "Про створення в місті Дніпропетровську Українського театру юного глядача імені Ленінського комсомолу". Події швидко набирали обертів, привертаючи увагу до себе, і в цей круговорот вже ввійшли долі людей, які стали частиною Дніпропетровського ТЮГ.

Головний режисер Григорій Кононенко, директор Борис Мартинов. Микола Малицький - завідуючий музичною частиною і Аркадій Мірзоян літературною частиною - Віра Терещка ,постановочною частиною - Михайло Оренштейн, завідувача костюмерним цехом- Олександра Кузікова, перукарським - Людмила Павлова, художник по світлу — Леонід Ільїнський кожний з цього списку мав право додати до назви своєї посади слово "перший".

29-го жовтня в приміщенні Палацу залізничників відбулася прем'єра спектаклю "Юність батьків" Б. Горбатова, що відкривав перший сезон Дніпропетровського ТЮГ ім. Ленінського комсомолу. Режисером вистави був Григорій Кононенко, який ввійшов у історію театру як його засновник та лідер. Він майстерно втілював себе як творчу особистість, виховав багатьох акторів, більшість з яких здобули популярність саме завдяки його постановкам.

Така благополучна доля не виникає випадково; це свідчення режисерського таланту, яке визначило його важливе місце в історії театру в Дніпропетровську.

Тоді, у 1969 році, Григорію Кононенку було покладено величезне завдання - створити новий театр, нову реальність, новий спосіб існування, і відкрити для інших суть свого внутрішнього "я", зробивши це подією, яка вплине не лише на його власне життя.[3]

Основні принципи режисерського світогляду майбутнього керівника ТЮГу

виникли в Харкові. Він віддавав перевагу харківській театральній школі з її романтизмом і напруженим відображенням громадянських пристрастей.

Ще під час навчання Г. Кононенко звернув на себе увагу завдяки своїм першим студентськими роботам, такими як "Овід", "Гамлет" і "Фауст і смерть". Його постановку "Антигони" оцінили в Києві (він отримав диплом I ступеня на Всесоюзному конкурсі студентських робіт). Після закінчення інституту талановитий випускник отримав запрошення до Харківського академічного театру ім. Т. Г. Шевченка, а потім відправився у пошуках нових можливостей.

Приїхавши до Дніпропетровська, молодий режисер мав чітке уявлення про те, який повинен бути його театр. З самого початку Г. Кононенко проявив себе не лише талановитим та натхненним митецьким духом, але й уважним, майстерним керівником, що має далекоглядні погляди.

Першим кроком у процесі будівництва нового театру є формування акторської команди. Однією з ключових вимог до актора, окрім його природного обдарування, є бажання та здатність працювати самовіддано, мати постійне натхнення, яке не лише тимчасовий порив, але й постійний стан душі.

Спочатку до трупи Кононенко ввійшли такі актори: Ігорь Авраменко, Віра і Володимир Макогонові, Анатолій Падук, Георгій Назаренко, Валерія Жукова, Любов Аполеніс, Іван Кривошапов, Таїсія Кравцова, , Людмила Якшина, Раїса Соломка, Анатолій Орехов, Валерія Небувайло, Анатолій Бережний.

У другому сезоні до складу театру приєдналися Анатолій Черепенко, Олександр Ткаченко, Ангеліна Філіппова, Олександр Могила, Валентина Коломаренко, В'ячеслав Земляний, а також Леонід і Світлана Мордвинови, і Марк Айзікович, які навчались у відомого харківського педагога Я. Г. Азімова майже у повному складі.

На сцену ТЮГу потрапили артисти різними шляхами: Марія Володарська, відома з довоєнного дитячого театру; Лілія Мартинова та Євген Безрукавий, які прийшли з акторського колективу Дніпропетровського драматичного театру ім. М. Горького; Віра та Дмитро Пахманови, які перетнули Уральський хребет; Олександр Мироненко, який прийшов від сусідів з Дніпропетровського українського театру ім. Т. Г. Шевченка; Тамара Мальцева, Лідія Аппазова, Юрій Комісаров, Олександр Клипа, Володимир Скрипников, Нелі Черепенко і Валентина Страшнова, які прибули з різних міст України.[3]

До складу трупі також приєдналися випускники Дніпропетровського театрального училища: Олексій Герасимов, Володимир Пориваєв, Олександр Михолап, Валентина Шемендюк, Галина Єманова, Григорій Бабій, Григорій Гринюк, та Євген Звягін. Всі вони відчували довіру до головного режисера і вважали його образ сучасного молодіжного театру яскравим, метафоричним, видовищним, пристрасним та наповненим емоціями.

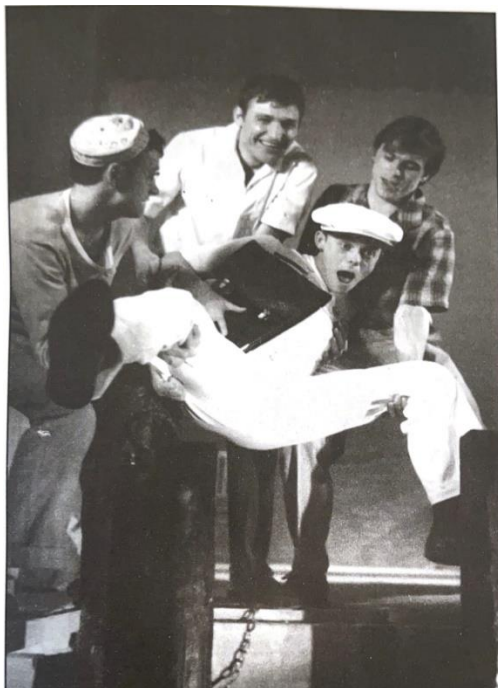
Григорій Кононенко прагнув збирати навколо себе обдарованих і талановитих людей та залучати їх до спільної роботи. У його театрі працювали художники такі, як Олександр Ніколенко, Олег Костюченко, Валерій Мелещенко, Ірина Ткаченко, Іван Шулик, Петро Веснін, та Гаррі Еллінський.

У театрі звучала запальна мелодія під керівництвом Олександра Родинського, який був завідувачим музичною частиною, диригентом і композитором. Важливою складовою була робота Світлани Чолки, яка керувала літературною частиною і сприяла поширенню мистецтва в ТЮГу, проводячи театрознавчі дослідження. Високий професіоналізм та відданість справі проявлялися у роботі керівника трупі Наталії Качуриної, яку можна назвати своєрідним талантом.

У 1970 році разом з пронизливою повістю "До побачення, хлопчики!" (Малюнок 1 та Малюнок 2) Б. Балтера та В. Токарева, Кононенко

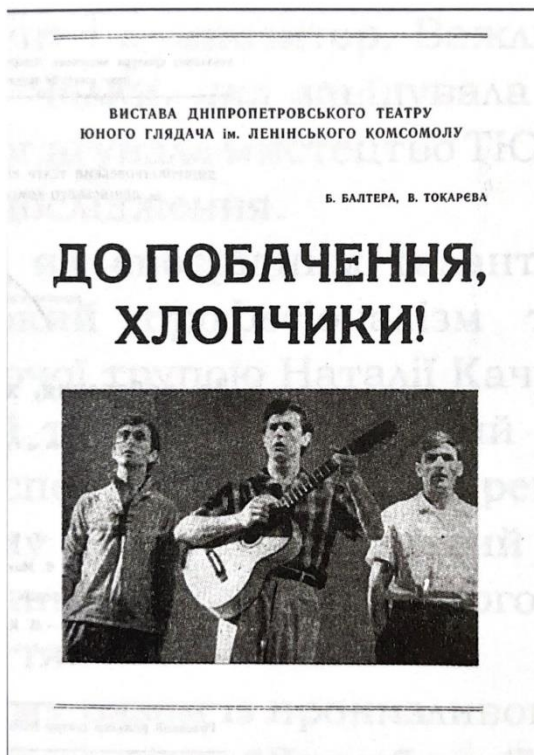

поставив хвацьку піратську історію "Скарби Флінта" Ю. Ос-носа за Р. Стівенсоном. У 1971 році він виставив "Бурею народжений" Ю. Принцева (художнє оформлення Г. Кононенка, музичне — А. Мірзояна) та "Недоросток" Д. Фонвізіна (художник А. Щеглов), яка поєднувала героїчну драму та сатиричну комедію.

Б. Балтер, В. Токарев "До побачення, хлопчики!"

(Малюнок 1)

(Малюнок 2)

У виставах Г. Кононенка вражала особлива гармонія у виконанні, яка виникає тоді, коли актори відчують одне одного, спрямовані на спільну мету та єдиний порив.

"До побачення, хлопчики!" зачаровував прямою, молодіжною щирістю акторського складу. Перші кроки на професійній сцені — перші головні ролі отримали Г. Назаренко, О. Могила (Володя Белов), А. Падука (Сашко Кригер), А. Бережний (Віктор Анікін), Л. Аполеніс, Т. Кравцова (Інка), Л. Михайличенко (Женя).[3]

Григорій Кононенко очолював ТЮГ протягом майже 15 років і поставив 30 вистав різних жанрів, включаючи героїчні драми, комедії та казки.

Григорій Кононенко виявив глибоке розуміння особливостей дитячого театру, що відобразилося в його репертуарній стратегії, де представлені казки, шкільні історії, романтичні пригоди, героїчні драми, детективи та комедії, це був широкий спектр для різних смаків і вікових груп. Це також проявлялося у його підході до роботи з режисерами, кожен з яких мав власну індивідуальність, що доповнювала його власну. У ТЮГу на початку 70-х років поряд з Григорієм Кононенком працювали Олександр Король, Антоніна Жукова та Микола Мальцев.

Головний режисер ТЮГу, Г. Кононенко, завжди стимулював молодих митців до прояву свого таланту. В театрі були поставлені такі вистави, як "Ей, ти, здрастуй!" за п'єсою Г. Мамліна у постановці Віктора Арнаутова (з художником І. Івановим), а також "Жила-була Сироїжка" за твором В. Зіміна у режисерській інтерпретації Анатолія Мельничука (з художником І. Ткаченком та музикою І. Тищенка). Останній спектакль став своєрідним рекордсменом за кількістю вистав.

Заслужений артист України О. Горбенко поставив виставу за п'єсою Н. Слепакової на твір Р. Кіплінга "Кішка, що гуляла сама по собі".

Актори також спробували себе в режисурі. В. Макогонов виставив "Людину за бортом", а А. Школьник - "Сцени в домі Желвіних" А. Кутерницького. Під керівництвом К. Вакуленка, який мав значний режисерський досвід і відповідав за літературну частину, було організовано сценічне читання повісті "Дзвонить і приїздить" А. Алексіна.

У 1970-х роках у театрі виріс цікавий колектив талановитих акторів. В. Макогонов, О. Ткаченко, І. Авраменко та В. Макогонова були нагороджені званням заслужених артистів України, що є досить рідкісним явищем, особливо для дитячих театрів.[3]

Однак виникла потреба у "масовому" оновленні акторського ансамблю. Потрібні були актори-однодумці, згуртовані та спільними поглядами на мистецтво, які могли б збагатити вистави театру новим ентузіазмом, емоційністю та новаторськими рішеннями щодо проблем, що цікавили молоде покоління. В кінці 1970-х років Г. Кононенко вирушає на "тюгівський" курс до Дніпропетровського театрального училища.

У 1984 році народного артиста України Григорія Йосиповича Кононенка запросили до Києва. Він отримав пропозицію стати головним режисером в академічному театрі ім. Лесі Українки. Після цього Володимир Олександрович Мазур став керівником Дніпропетровського ТЮГу.[3]

1.1 РОЗВИТОК ТЕАТРУ ПІСЛЯ 1984 РОКУ

Протягом майже 28 років існування театр завжди віддавав перевагу думці про своїх глядачів, розмірковуючи над виховними, етичними та естетичними принципами, які він передає через своє мистецтво. Духовність людини, історія України та національна культура стали головними фокусами творчості колективу протягом цього часу.

В 1984 році очолив Театр юного глядача Володими Мазур.

В.Мазур втілює принципи вахтангівської театральної школи. Походить з Молдови та отримав освіту в училищі ім. Б.Щукіна під керівництвом Б.Захава. До приєднання до колективу театру юного глядача, Мазур уже був досвідченим режисером. Протягом понад десяти років він працював режисером у Дніпропетровському драматичному театрі ім. М.Горького, виставивши близько тридцяти вистав. Володимир Мазур в Дніпропетровську славився як режисер, який надавав перевагу "поетичному театру", його вистави відрізнялися уявними та експресивними рішеннями.

Приход нового режисера викликав змішані почуття у колективі театру. Вони були обізнані з Мазуром і його репутацією як нервового і вимогливого, тому сприйняли його прихід з певною обережністю. Актори були зв'язані зі своїм попереднім керівником, Кононенком, і відчували прив'язаність до нього. Однак Мазур не намагався копіювати Кононенка, а шукав свій власний шлях. Він пропонував акторам "свій театр", зберігаючи свій унікальний стиль. Мазур не намагався нав'язати свою точку зору, а лише вніс кілька змін, які сприяли спільному розумінню між акторами і режисером. Він розвивав театр у власній естетиці, вводячи тренування з сценічної пластики, руху та вокалу, що стали ключовими елементами у його роботі, оскільки більшість його вистав базувались на цих аспектах.

На сцену театру вийшло нове покоління акторів, які мали іншу систему світогляду, були більш внутрішньо розвиненими і, відповідно, більш

суперечливими. Серед них були А.Бобер, О.Гарькавий (Данко), В.Данилов, В.Шолохов (Ларра), Н.Кудря, І.Медяник, А.Скопичева (Дочка старійшини), В.Попов (Ватажок). Робота Л.Якшиної (Темрява) була переконливою в художньому плані. «Легенда про Данка» стала результатом театральних пошуків нових виразних пластичних і музичних рішень.

Для школярів молодшого віку Володимир Мазур поставив виставу «Розіграш» С.Лунгіна (художник І.Шулик, музичне оформлення О.Лаптева) та «Обіцяну зірку» І.Радченка (художник І.Шулик, сценічний рух – В.Клейменов, музичне оформлення О.Родинського).

Молодь театру була готова до вирішення складного творчого завдання, яке ставив перед ними режисер у виставі "А завтра була війна". Через звичайну історію першої закоханості та конфлікт між поколіннями виставлено трагічну тему нашої історії – героїзму та фанатизму цілого народу.

Над спектаклем працювали сценограф І.Шулик, художник по костюмах І.Ткаченко та музичний оформлювач О.Лаптев.

У середині 1980-х почало змінюватися і ускладнюватися сприйняття історії та часу загалом. Колектив театру, так само як і вся країна, опинився в вирі непередбачуваного минулого.

Мазур прагнув відтворити авторську концепцію, спробувати розгадати задум письменника та відобразити його на сцені. Він взявся за роботу над романом Михайла Булгакова "Майстер і Маргарита", щоб втілити авторську ідею у театральному виставі.

Бажання поставити "Майстра і Маргариту" на Дніпропетровській сцені виникало у Мазура ще на початку 80-х років, але протягом трьох років відділ культури не надавав дозволу на цю ініціативу. Коли ж режисер урешті отримав згоду на постановку вистави, його запросили очолити Театр юного

глядача. Таким чином, Мазур почав роботу над "Майстром і Маргаритою" на сцені у 1986 році, вже з новим творчим колективом.

Вистава викликала значний інтерес. Відразу після оголошення про постановку театру ставалося масове замовлення квитків, що свідчило про велике зацікавлення містян. "Майстер і Маргарита" виявився важкою виставою, оскільки театральна сцена залишалася у ремонті, а актори під час генеральних репетицій постійно турбували будівельники. Однак незважаючи на ці труднощі, актори працювали віддано. Ролі Майстра і Маргарити виконали артисти В'ячеслав Данилов, Олександра Галицька та Ірина Медяник.

Ця постановка зацікавила всіх, і вона отримала багато запрошень на гастролі. Під час поїздки у Харків, замість запланованих п'яти вистав, їх відтворили дванадцять разів, така велика популярність отримала серед глядачів вистава.

Це стало великою подією для режисера, акторів і для міста в цілому. Хоча більшість акторів відносилися до цього матеріалу з певним скептицизмом на етапі затвердження постановки і вірили в успіх лише деякі з них. У зв'язку з ремонтом в приміщенні ТЮГу на час прем'єри "Майстра і Маргарити", цю виставу виставляли на різних сценах міста, включаючи театр ім. Горького і театр ім. Шевченка. Під час вистави в залі панувала майже мертва тиша, лише окремі реакції глядачів свідчили про їх присутність. Протягом двох з половиною годин глядачі залишалися майже зачаровані.[1]

Разом із Володимиром Мазуром в ТЮГ приєднався Євген Зубовський, який також поставив деякі вистави на сцені Театру юного глядача, що принесло театру новий стиль. Їхні постановки відрізнялися радикально: Зубовський віддавав перевагу психологічному театру, тоді як Мазур був прихильником поетичного напрямку. Вистави Мазура більш ліричні за характером, проте він завжди намагався відтворити на сцені живого, глибокого персонажа, розкриваючи внутрішність актора. Він вважав, що коли театр зосереджується

лише на зовнішніх аспектах та формі, він втрачає співвідношення з внутрішньою сутністю складного, суперечливого персонажа, втрачає живість актора, необхідну для відтворення відповідного жанру та стилістики роботи.

Під керівництвом Є.Зубовського на сцені театру з'явилися живописні й веселі казки: "Теремок" С.Маршака (з декораціями від І.Ткаченка та музичним оформленням від О.Родинського); "Анчутка" Б. Метальникова (з декораціями від І.Ткаченка та музичним оформленням від О.Лаптева); романтична історія про шляхетного пригодника "Острів капітана Блада" В.Вербіна, М.Мішина за Р.Сабатіні (із декораціями від І.Шулика, костюмами від І.Ткаченка, музикою від О.Лаптева та сценічним рухом від В.Клейменова).

Творчість режисера Бориса Яшина в Театрі юного глядача завжди відзначалася своєрідністю. Його роботи, які можна охарактеризувати як психологічно-романтичні, включали в себе постановки, такі як «Лускунчик» за Е.Т.А. Гофманом (з декораціями від І.Ткаченка), «Три мушкетери» за О.Дюма (з декораціями від І.Шулика, костюмами від І.Ткаченка, балетмейстерством А.Бедичева та музичним оформленням від С.Готвянського) і «Дикун» А.Касони (з декораціями від І.Шулика та музичним оформленням від О.Родинського). В цих постановках режисер спробував поєднати динамічну сюжетну лінію з глибоким психологічним аспектом.

У спектаклях Яшина часто працювали актори, що дивно взаємодіяли. Наприклад, у виставі «Дикун» А.Скопичева і В.Пориваєв створили цікавий дует. Витончена героїня п'єси виявилася контрастною до яскравої та темпераментної актриси, але це додавало виставі особливого шарму. Її партнер відіграв свою роль відверто, виразно та майстерно. Інші актори, такі як Т.Мальцева, В.Макогонова, Л.Якшина, Л.Аполеніс, І.Авраменко, і Д.Пахманов, також проявили високий професіоналізм у своїх ролях.

У Театрі юного глядача є своєрідна особливість: навіть той актор, який з великим задоволенням виконує ролі у казкових виставах, часом відчуває потяг до серйозної драматургії. Вибір п'єси «Жайвір» Ж.Ануїя для нової постановки, яку обрав Д.Яриш, відповідав саме цим потребам акторів. Режисура ж надала їм можливість проявити себе в несподіваному світлі.

Театр, подібно до усіх творчих колективів, експериментував з новими формами самовираження. Під керівництвом В.Мазура з'явилася мала сцена, яка сприяла більш інтимному та довірливому спілкуванню з глядачем. Це стало очевидним під час постановок «Провінціалки» Я.Стельмаха (режисер В.Макогонов, художник І.Шулик, у ролях В.Макогонова, Н.Ніколайчук, В.Філенко, В.Жевора, Л.Грінченко, В.Скрипников) та «Набережної» Ю.Едліса (режисер та декоратор А.Арутюнян, у ролях Т.Лемеш, Л.Якшина, Т.Дікова).

У 1988 році театр знову став свідком змін у художньому керівництві. Володимир Мазур повернувся до театру ім. М.Горького, де взяв на себе роль головного режисера, тоді як Сергій Анатолійович Чулков прийшов очолювати ТЮГ. Творчість Чулкова можна охарактеризувати як емоційно-ліричну, а його основною темою була вічна потреба людського серця у щирій взаємній прихильності.

Вже у 1986 році Чулков поставив в ТЮГу "Овода" за твором Е.Л. Войнич, а у 1987-му - "Сестру мою, Русалоньку" Л.Разумовської за мотивами Г.Х. Андерсена (художник І.Ткаченко, музичне оформлення О.Лаптева).

С.Чулков завжди був у пошуках чогось, що перебуває поза відомим часом, системою та конвенціями. Під його керівництвом в репертуарі театру з'явилися твори таких відомих авторів, як Ф. Шіллер, Ж. Ануї, О. Дюма. Ще однією постановкою С. Чулкова в ТЮГу була "Чайка" А.П. Чехова (художник В. Пеньковський, музичне оформлення С. Готвянського). Ця класична п'єса, як лакмусовий папірець, виявила здатність режисера до

найнеочікуваніших асоціацій та його власну оригінальність у сприйнятті світу.

У початку 1990-х років у театральному середовищі, як і в усій країні, відбувалися значні зміни, що викликали невизначеність. Проходили бурхливі перетворення як усередині, так і зовні театру. Протягом певного часу трупа опинилася без головного режисера.

Заслужений артист України Володимир Сергійович Макогонов був обраний на цю посаду. Його метою було збереження творчого духу театру, його унікальних традицій та професійного рівня. В. Макогонов залучав різних режисерів з різними творчими підходами, народний артист України В. Саранчук та молодий режисер Л. Арзуньян, а також актора В. Жевору, для створення нових вистав.

В. Макогонов був активно залучений до вистав "дорослого" репертуару як актор. Як режисер, він також присвятив багато часу створенню спектаклів для наймолодших глядачів. Творче життя театру продовжувалося, а у залі постійно з'являлися нові покоління глядачів. Місія ТЮГу продовжувала жити, і це не залишалося непоміченим.

Любов Аполеніс та Анатолій Черепенко отримали звання заслужених артистів України.

Лідії Кушковой довелося стати останнім головним режисером ТЮГу, хоча її творча кар'єра переважно пов'язана з Дніпропетровським театром ім. Т.Г. Шевченка. Вона принесла в театр свою відданість українській класиці, майстерність у роботі з українською мовою і повагу, навіть любов, до акторів.

Основний режисерський принцип Кушковой - уважність до всього, що відбувається на сцені в трьох рівнях: побутовому, психологічному та соціальному. Вона відноситься до тих митців, які зберігають в собі школу і традиції. Здається, вона відчуває особливу повагу до своїх вчителів, що

вимагає від неї особливої сумлінності і відповідальності, які властиві справжньому режисерові.

Її досвід у ТЮГу почався з постановки п'єси "Сто тисяч" Івана Карпенка-Карого. Вистава, яку вдало оформив Ігор Ткаченко, була яскравою, образною та зручною для акторів.

Лідія Кушкова завжди бажала сприяти акторам у їхній творчості, намагаючись допомогти їм максимально виразно виразити свій образ і створити відповідну атмосферу. Ця атмосфера складалася з різних елементів, включаючи образне та художнє оформлення, яке підкреслювало акторську гру.

У п'єсі "Гидке каченя" за мотивами Ганса Христіана Андерсена, яку написав Валентин Синакевич, казкові персонажі вийшли яскравими та виразними: комічні Гусаки, пихатий Індик, Качки та Півень. Виконання ролі Матінки Качки Валентиною Макогоною було зворушливим та проникливим. Роль Матінки виконала Руслана Соломка з особливою суворістю. Головний герой, представлений Володимиром Лакатошем, був чутливим, щирим та чарівним.

ТЮГу Лідія Кушкова приділяла багато уваги постановці вистав для маленьких глядачів. Після "Гидкого каченяти" вона займалася "Морозком" І.Токмакової (художник - В.Миколіук, композитор - І.Тищенко, балетмейстер - В.Грекова), "Маленьким принцем" за А. де С. Екзюпері (художник - В.Миколіук, музичне оформлення - О.Родинського). В цих постановках виділялися чудові акторські виступи: В.Пахманової (Маленький принц), В.Пориваєва (Льотчик), І.Кривошапова (Король), В.Лакатоша (Честолюбець), Д.Пахманова (П'яниця), Ю.Мокрецова (Ділок), А.Черепенка (Ліхтарщик).

Преміями «Січеславни» (1996) були відзначені акторські виступи В.Пахманової (у ролі Гекельбері Фінна) та І.Кривошапова (у ролі Джима) у постановці режисера Л.Кушкової "Пригоди Гекельбері Фінна" за твором

М.Твена, відвіданій за участі В.Богаченкова (художник-постановник В.Миколюк, музичне оформлення О.Родинського).

Театр юного глядача в кінці 80-х - на початку 90-х років відзначався різноманіттям афіш, де важливе було не лише ім'я режисера, але й пошук зв'язку між артистами та глядачами. Один із активних постановників у цей період був актор В.Макогонов. Серед його вистав були: «Підступність і кохання» Ф.Шіллера (оформлення І.Ткаченко), «Червона Шапочка» Є.Шварца (художнє та костюмне оформлення - І.Ткаченко, музичне оформлення - С.Готвянський та О.Гарькавий), «Чарівні обручки Альманзора» Т.Габбе (художнє оформлення - І.Ткаченко, музика - О.Лаптев), музично-казкова вистава «Ап-чхи» Р.Сефа, Г.Еджибія (художник - В.Мелещенков, музика - І.Тищенко, балетмейстер - В.Греков), «Дві Баби-Яги» Р.Сефа, Т.Калеріної (художнє оформлення - І.Ткаченко, музика - І.Тищенко).

Комедійний дитячий детектив "Сищик, або Ніхто", авторство якого належить А.Ліндгрєн, був постановлений актором В.Жеворою; народний артист України Володимир Саранчук подарував глядачам життя веселим бешкетникам і пригодникам з новел О.Генрі у виставі "Викрадення Дженні Дорсета", яку відобразив В.Миколюк, а музику та пісні склав О.Арутюнян. У цьому виставі виступили В.Пахманова, Н.Ісаєва, В.Пориваєв, А.Черепенко, Ю.Мокрецов, С.Федоренко. Маленькі глядачі з задоволенням переглянули добру казку М.Кропивницького "Івасик-Телесик" у виконанні заслуженого артиста України Анатолія Москаленка, з візуальним оформленням І.Ткаченка, музичним супроводом С.Готвянського і танцями балетмейстера Н.Литвинової.

Театральне мистецтво характеризується унікальними особистостями, неочікуваним натхненням і вимагає добре організованої системи. Ці обов'язки зазвичай покладаються на директорів. Перші проблеми було вирішено і перші успіхи були досягнуті завдяки Борису Васильовичу Мартинову.

Надія Кирилівна Митрофанова очолювала ТЮГ протягом десяти років, дбаючи як про творчий престиж театру, так і про особисті потреби своїх підлеглих.

Надія Митрофанова, як відчутний керівник, усвідомлювала, що успіх театру визначається в першу чергу дисципліною та стимулює творчу енергію. Вона внесла значний вклад у поширення репутації театру із його виставами. Організовані нею гастролі у різних містах. Кожен учасник колективу відчував турботливе й материнське ставлення до нього з боку Надії Митрофанової. Відповідально, з великою любов'ю до театру та повагою до колективу, довгі роки вона працювала заступником директора разом з В.О. Верменком.

У період складних змін політичних та економічних умов, коли суспільне життя перебувало у процесі реформ та перетворень, Іван Іванович Туз виявився важливим фігурою для збалансування ситуації в театрі. Він взяв на себе обов'язки художнього керівника у період, коли театр тимчасово залишився без головного режисера.

Тривалих двадцять вісім років Театр юного глядача працював у Дніпропетровську, але, на жаль, проблема зі знаходженням власного приміщення, що залишається актуальною й донині, перешкоджала його розвитку наприкінці 90-х років.

Рішенням обласного управління культури було об'єднання Театру юного глядача з обласним Театром ляльок. Тим самим історія ТЮГу стала частиною історії Дніпропетровського обласного українського Молодіжного театру.

1.2 ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ ТЕАТР ЛЯЛЬОК

Ляльковий театр - це магія, що оживає на сцені перед очима глядачів. Він не лише розважає, але й навчає, захоплює й вражає своєю майстерністю.

Лялькові вистави - це справжнє мистецтво, де кожна лялька, кожен рух, кожен декор створюють неповторний світ і казку, до якої хочеться повертатися знову й знову. Це форма театрального мистецтва, що вміє торкатися серця та залишає незабутні враження навіть у дорослих.

З початку свого існування у травні 1939 року, Дніпропетровський театр ляльок не зазнавав «порожніх десятиліть» у своїй історії. Кожен з численних режисерів, акторів та художників, що долучилися до творчого процесу, приніс унікальний внесок у розвиток театру. Першим головним режисером був Борис Оселедчик, а згодом керівництво театром брали на себе такі видатні постаті як Анатолій Москаленко, Валерій Бугайов та Валентина Батуринець.

Під керівництвом режисера А. Москаленка театр відкрив для себе широкий спектр драматургічних тем і жанрів. Він став першим, хто поставив виставу для дорослих у театрі ляльок - «Чортів млин» Є. Штока. Особливий успіх здобули постановки, де взаємодія акторів і ляльок поєднувала традиційні та нові методи виразності.[10]

Анатолій Москаленко спільно з художниками - заслуженим працівником культури України Семеном Духовенком і Віктором Нікітіним - проводив свої пошуки.

У театрі працює ціла група талановитих акторів, серед яких виділяються Тетяна Чикирова, Світлана Пориваєва, Михайло Овсяников, Алла Чавайло, Варвара Семко, Ігор Туркенич та Федір Романов.

У театрі ляльок міста Дніпропетровськ активно працюють над створенням видовищних вистав, які переповнені поетичною атмосферою. Такі вистави, як «Я – курча, ти курча», «Горіховий прутик», «Лошарик», «Хлопчисько з зеленого стручка» (відомий також як «Котигорошко»), «Стійкий олов'яний солдатик» та «38 папуг», роблять акцент на яскравості та емоційності. У 1982 році діяльність театру отримує високу оцінку від глядачів, фахівців та представників преси.

Після Анатолія Москаленка керівництво театром взяв на себе Валерій Бугайов. Під його керівництвом на афіші театру з'явилися яскраві вистави нової естетики, такі як «Маяковський – дітям», «Абрикосова кісточка» Н. Осипової, «Палаючі вітрила» та «Гаврош» Л. Браусевича. Новим етапом стали вистави «Казка про попа та про його робітника Балду» за О. С. Пушкіним та «Пітер Пен» за Дж. Баррі. Вистава «Червоні дияволята» Р. Віндермана та А. Кльонова (за П. Бляхіним) взяла участь у Першому республіканському фестивалі театрів ляльок у м. Луцьку, де стала лауреатом фестивалю.

У 1986 році в репертуар театру додано виставу «Маленький принц», засновану на філософській казці А. де Сент-Екзюпері, яка стала лауреатом Другого республіканського фестивалю театрів ляльок.

Театр під керівництвом В. Бугайова славиться як авторський. Для нього п'єса - це не просто основа для вистави, але і стимул для вираження власного режисерського та життєвого досвіду.

У 1987 році театр втілює у життя оригінальну адаптацію казки Ю. Олеші «Три товстуни».

У 1988 році театр здійснив постановку вистави для дорослих «Дракон» за п'єсою Є. Шварца.

У 1993 році Дніпропетровський театр ляльок отримав нового головного режисера - Валентин Батуринець. Вистави цього періоду були присвячені тематиці українського фольклору, і персонажі зі сцени розмовляли українською мовою, що дозволило молодим глядачам познайомитись з численними героями українських народних казок.

У останні п'ять років актори стали основними творцями режисерських пошуків. Поміж досвідченими фахівцями, такими як Евеліна Єфремова, Володимир Васильєв, Михайло Овсянников, Людмила Балабанова, Валентина Святенко, Віктор Пузатенко, активну роль у творчому процесі відігравали Віктор Рябоконт, Наталя Овчаренко, Людмила Радченко, Лілія Цветкова, Анатолій Курдюмов, Сергій Олійник, Ольга Кузьміна та інші.

У 1997 році почався новий етап у розвитку Дніпропетровського театру молодого глядача і Дніпропетровського театру ляльок. Згідно з розпорядженням обласного управління культури, обидва театри були об'єднані. Оновлений театр отримав назву «Молодіжний» і розпочав свою діяльність в приміщенні колишнього театру ляльок.

1.3 СТВОРЕННЯ МОЛОДІЖНОГО ТЕАТРУ (НА МОСКОВСЬКІЙ)

Молодіжний театр на початку 2000х

Молодіжний театр на Московській виступає як наступник двох творчих колективів, продовжуючи їхню історію.

На посаду директора та художнього керівника нового театру був обраний Володимир Мазур, який має звання заслуженого діяча мистецтв України.

Театральний сезон 1998-1999 років вважається шестидесятим у його історії. Об'єднання обох творчих груп у Дніпропетровський Обласний Молодіжний театр відбулося у жовтні 1997 року з двома прем'єрними виставами: ляльковою "Троє поросятко" за О. Кузьміна (режисер М. Волошин, художник - заслужений працівник культури України С. Духовенко, композитор А. Мірзоян) та драматичною "Чума на ваші дві господи" Г. Горіна

(режисер - заслужений діяч мистецтв України А. Літко, художник - заслужений художник України Т. Медвідь, музичне вирішення - заслужений діяч мистецтв України Ю. Алексєєв, балетмейстер В. Клейменов).

В репертуарі з'явилися нові драматичні вистави, в яких беруть участь актори обох труп - як лялькового, так і драматичного. Головною особливістю є те, що ці вистави поставлені режисерами різних творчих шкіл, різної тематики та різного драматургічного матеріалу, і їх об'єднує спільна мета створення сценічних творів для молодіжної аудиторії.

Прем'єра трагікомедії "Чума на ваші дві господи" оголосила про виникнення нового Молодіжного театру, який швидко знайшов свою аудиторію та успішно провів 80 вистав. [2]

З першої прем'єри Молодіжний театр рухався шляхом тематичної спрямованості до вистави "Квітень у новорічну ніч". Драматург Г. Кунцев визначив жанр свого твору як не модний. Режисером вистави був В. Мазур, художником - В. Миколук, а музичне оформлення підготував Ю. Алексєєв.

Тема творчості та її різноманітних аспектів також була відтворена на афіші Дніпропетровського Молодіжного театру. Ця тема була висвітлена у виставах "Де люди - там і гріх" М. Старицького.

Режисер В.Клейменов, художник В.Миколук, а також композитори та аранжувальники Ю.Алексєєв і В.Калиновський спрямували свої зусилля на створення поетичної композиції, що висвітлює прекрасність, могутність та безмежність таланту видатного О.С.Пушкіна.

У виставі "Де люди – там і гріх" всі елементи сценічного мистецтва – детально розроблені характери кожного персонажа у мелодрамі М.Старицького, живописна правдивість декорацій та костюмів, а також чітка композиція сцен – служать розкриттю трагічної долі талановитої акторки.

Тема абсолютної самовідданості та відданості великій патріотичній ідеї у нашому суворому, прагматичному світі виявилася дуже актуальною для молодих режисерів С.Кучвара і художника Н.Коцаря. Вони присвятили свою постановку "Друга смерть Жанни Д'Арк" С.Цанєва розкриттю цієї теми.

У виставі, в якому представлено народну легенду, діють лише три персонажі: Бог (А.Дудка), Жанна (О.Войтюк, Л.Грінченко) і Кат (Г.Гордельянов). Ці персонажі несуть значну смислову і дійову навантаження, що дозволяє органічно висвітлити велич людського духу, його непохитність і могутність.

Щороку на сцені нашого театру народжується, можна сказати, програмна постановка, і кожна з них розвиває основний напрямок репертуарної політики нового театру. Окрім нового репертуару для дорослих глядачів Молодіжного театру, на його афіші мирно існують і розширюються творчі можливості постановок для його найменших відвідувачів.

Звісно, новий театр не обмежив свою діяльність лише молодіжною спрямованістю та пошуками в цьому напрямку. У складі трупи нового театру дніпропетровські лялькарі продовжують напружену творчу роботу у двох напрямках. По-перше, вони зберігають найкращі постановки з попередніх років, такі як "Казка про Попа та його робітника Балду" за О. С. Пушкіним, "Любов до одного апельсина" В. Синакевича, "Мимрятко" В. Афоніна, "Шуронька-Снігуронька" В. Орлова та С. Козана, "Про що співають світлофори" М. Азова, "Велосипед з червоними колесами" Т. Власової, "Трое поросят" О. Кузьміна, "Відьми та усі інші" А. Шмідт, "Стрибаюча принцеса" С. Прокоф'євої та Г. Сапгір.

По-друге-також відбувається створення нових вистав. За останні роки репертуар лялькових вистав поповнився новими назвами: "Цирк «Шардам» за Д.Хармсом (режисер О.Владимиров, художники С.Духовенко, І.Шулик), "Відважний Бояка" С.Макеєва (режисер М.Волошин, художник

С.Духовенко), "Кіт у чоботях" С.Прокоф'євої і Г.Сапгір (режисер В.Васильєв, художник Н.Коцар), "Вінні-Пух" О.Мілна (режисер М.Овсянников, художник І.Шулик, Н.Коцар), "Неправильний вовк" С.Олійника (режисер С.Олійник, художник Н.Коцар).[5]

У 2003 році в Молодіжному театрі з'явився новий, молодий режисер-постановник, В'ячеслав Волконський. Молодому режисерові доручено було, можливо, найважчу роботу - постановку вистав для дітей та підлітків. Його першою роботою стала вистава "Тринадцята зірка" В.Ольшанського. Основна тема вистави - це свобода і віра, яка змушує головного героя йти на смерть, щоб стати вільним. У виставі брали участь актори: С.Детюк (Джек), Н.Коваленко, О.Детюк (Ясноглазка), Г.Гордельянов (Громила), І.Тітов, О.Галютін (Пушок), Л.Якшина (Вислоуха), Ю.Мокрецов (Мікіду), а сам режисер виконував роль людини з рушницею під ім'ям Слаймен.

Театр з двома трупами має значні можливості для творчої реалізації та створення експериментів, об'єднуючи два типи театрального виступу. Хоча подібні спроби раніше вже робилися, але вони не вийшли за межі використання акторів з однієї трупи у виставах іншої. Наприклад, у виставі лялькової трупи "Троє «англійських поросятко»", де деякі ролі виконували актори з драматичної трупи, під керівництвом О.Владимирова. Однак для цих акторів це не було чимось зовсім новим, оскільки вони обидва мали досвід роботи в ляльковому театрі ще зі шкільних років. Таким чином, це було скоріше виробничою необхідністю, аніж справжнім експериментом. Аналогічна ситуація спостерігається й у драматичних виставах.

У 2007 році художній керівник театру В.Мазур вирішує взятися за драматичну поему І.Франка «Мойсей», самостійно створюючи інсценізацію та музичний супровід, а оформлення сцени відповідає І.Шулику. Ця постановка була присвячена 150-й річниці від дня народження письменника.

У цьому спектаклі брали участь всі актори театру, включаючи лялькарів. Хоча автор інсценізації створив лише сім персонажів, головною фігурою вистави стала Юрба, яка вдало передала всю палітру емоцій.[4]

У драматичних виставах частіше потрібна співпраця акторів обох труп. Це не завжди означає, що лялькарі виконують ролі масовки або статистів. Деякі вистави передбачають значні ролі для акторів лялькової трупи.

В сьогоднішні дні багато акторів-лялькарів працюють і в драматичних виставах і в лялькових. Хоча інколи це не подобається лялькарям, які тільки грають в своїй трупі; вони вважають, що там де драма, повинні бути тільки драматичні актори, а там де лялькові вистави, тільки актори лялькарі.

Проте участь артистів з обох труп у прем'єрних і оновлених виставах Молодіжного театру свідчить про те, що нова трупа продовжує досліджувати можливості об'єднання в єдиний колектив, спроможний виконувати своє головне завдання - виховання естетичних, громадських та духовних цінностей глядачів різних поколінь.

Останнім часом Дніпропетровський Молодіжний театр продовжує свою творчу діяльність, проте кількість нових вистав поступово зменшується. Зацікавленість глядача переважно підтримується комедійними постановками. Проблема репертуару виявляється досить актуальною для театру, особливо щодо вистав для дорослих. Проте навіть з дитячим репертуаром є складнощі, і це не через відсутність матеріалів - вони є в достатку. Проблема полягає в обмеженості фінансування для реалізації постановок.

У кінці 2013 року з управління культури Дніпропетровської області надійшло розпорядження про призначення нового директора та художнього керівника. Володимир Мазур вже давно подавав заяву про відставку, і вона була остаточно затверджена. Новим керівником Молодіжного театру став режисер Олексій Владимиров.

РОЗДІЛ 2 СУЧАСНІСТЬ ТЕАТРУ

Молодіжний театр поступово, але впевненими кроками йшов в ногу з сучасністю.

Коли прийшов до керівництва Олексій Владимиров почались зміни в театрі на краще. Почала приходити молода, талановита молодь, на яку він не боявся відразу покладати відповідальність грати головні ролі.

Його особливість була в тому, що він хотів зробити саме «Молодіжний театр» сучасним, завдяки енергійній молоді.

При його керівництві було поставлено такі вистави: «Одна непередбачувана обставина» М. Гоголь, режисер В.Волконський; також лялькова вистави «Червона шапочка» Н. Шувалов; «Дякую, Марго» В.Мухарьямов.

Також, головним досягнення при керівництві став проект «Мандрівний театр» разом зі співпрацею з Німеччиною при підтримці Обласної державної адміністрації. Трупа їздила по Дніпропетровщині і прославляла творчу спадщину. Сценарій для цього проекту написала, актриса театру А. Оводенко.

З'явився в театрі репетиційний зал, якого так не вистачало акторам.

«Він був гідним керівником - говорить завідуюча трупі В. Пахманова - знав завжди, що він робить».

Але на жаль не всі були в захваті від керівництва Владимирова, бо всім не вгодити і в наслідок цього він припинив свою діяльність у цьому театрі.

З січня 2017 року — директор-художній керівник Дніпропетровського академічного обласного українського молодіжного театру стає заслужений діяч мистецтв України Денисенко Віталій Іванович.

В. Денисенко є керівником і до сьогодні, але вже в якості виконуючого обов'язки.

Молодіжний театр сьогодні, намагається йти в ногу з сучасним театром, але інколи йому не вистачає підтримки керівника.

Театр активно грає вистави як для дорослих так і для дітей. Лялькова трупа теж випускає цікаві вистави для найменших глядачів.

Під керівництвом В. Денисенка було проведено значні роботи щодо модернізації театрального приміщення. Був проведений ремонт у фойє, де були вдосконалені умови для комфортного перебування глядачів. Крім того, було придбано та встановлено професійне освітлення, а також встановлені кондиціонери в глядацькій залі, що підвищило загальний рівень комфорту. З метою ефективної комунікації та інформування глядачів був встановлений великий телевізор для анонсів прем'єрних вистав та показу відеороликів у ЗМІ.

З кожним роком репертуар театру постійно розширюється новими виставами, проте слід зазначити, що драматична трупа переважно працює над постановкою комедій.

Сам Денисенко В. поставив такі п'єси:

2017р. «Три ідеальні подружжя» А. Касона, художник І. Шулик.

2019р «Люблячі жінки Марселя» Р. Тома, художник І. Ткаченко.

2020р «Езоп» ігрище сатирів Г. Фігейредо, художник І. Кохан.

2021р «Трік-трак» комедія жарт А. Чехов, художник М. Ткаченко.

2023р «Кохання в стилі Бароко» Я. Стельмах.

На сьогоднішній день, гастрольна активність Молодіжного театру досить обмежена, і випадки гастролювання відбуваються рідко, переважно на території Дніпропетровщини. Останній раз театр виїздив на гастролі поза межі області у 2021 році до міста Маріуполь.

Спостерігається тенденція до зменшення кількості запрошених режисерів у внутрішній структурі театру з роками. Це може призвести до нестачі сучасного підходу у розробці матеріалу та оформленні вистав.

Отже, з урахуванням сучасних тенденцій, театр виявляє потребу у новому поколінні молодих режисерів, які мають свіжий погляд на постановки та можуть принести інновації у театральне мистецтво. Крім того, важливо залучити постійного художника з оформлення, що сприятиме стабільності та організації творчого процесу, оскільки останнім часом переважають запрошені спеціалісти у цій сфері.

Театр славиться відмінним складом лялькової трупи, які вдаються до створення захоплюючих вистав, незважаючи на труднощі репетиційного процесу. З огляду на те, що приміщення театру невелике і недостатньо місця для розміщення двох труп, робота над ляльковими виставами може тривати місяцями.

Так як театр має дві трупи: драматичну і лялькову, а драматична грає і вистави для дітей, великий відсоток відвідування театру складають маленькі глядачі. Театр має величезний вплив на виховання свого найменшого глядача – так само, як і глядач на театр. Залучати глядача до театального процесу, стало невід'ємною частиною його роботи. Приклад цьому є малюнки, розвішані у фое театру, які малював найменший, вражений глядач. На них зображені улюблені вистави, персонажі, образи, з якими діти тут зустрічались. Цінністю цього є саме те, що найменший глядач передає так на цих картинах своє бачення і відношення до побаченого.

Театр намагається активно брати участь в різних фестивалях, нещодавно він отримав диплом за прем'єрну виставу «Кохання в стилі бароко»

Я. Стельмах, у рамках міжнародного мультижанрового фестивалю для молоді аудиторії «Струс» (м. Львів).

Незважаючи на різноманітні виклики та обмеження, театр не припиняє свою творчу діяльність. У ньому діють дві потужні трупи, які віддаються мистецтву з великим запалом та ентузіазмом. Ці трупи наполегливо працюють над створенням вистав, маючи за мету підняти театр на вищий рівень і стати конкурентоспроможними серед інших театрів у місті.

2.1 ТВОРЧИЙ СКЛАД ТЕАТРУ ТА РЕПЕРТУАРНА ПОЛІТИКА

Всі ми знаємо, що театр це справа колективна, і без цілісної роботи всіх він може перестати існувати.

Театр - це магічне місце, де об'єднуються мистецтво, емоції та життя. У цьому світі кожен може знайти щось для себе: будь то драма, комедія, мюзикл або балет. Головна роль у театрі належить колективу - акторам, режисерам, художникам, музикантам та багатьом іншим творчим людям, які працюють разом, щоб створити незабутні вистави.

У театрі головним може бути кожен, хто присвячує йому своє серце та душу - будь то керівник колективу, художній керівник, головний режисер або навіть той, хто стоїть за кулісами і допомагає забезпечити кожную деталь вистави. Сенса полягає в тому, що кожен несе свій внесок у театральну сцену та допоможе зробити кожную постановку особливою і неповторною.

Не зважаю, на те що театр не великий, він має досить об'ємний творчий склад.

Директор-художній керівник заслужений діяч мистецтв України – Денисенко Віталій Іванович

Заступник директора по глядачу – Морозов Михайло Павлович

Завідуюча трупі – Пахманова Віра Олександрівна

Керівник літературно-драматургічної частини – Максякова Марія Олександрівна

Режисер-постановник заслужений діяч мистецтв України – Варун Олександр Іванович

Молодіжний театр у Дніпропетровську має сильні акторські колективи як у ляльковому, так і в драматичному жанрах. Шкода, що творчий потенціал цих труп не використовується на повну силу.

Однак спільна участь молодих артистів обох труп у прем'єрах і відновлених виставах свідчить про те, що новий театр продовжує шукати способи об'єднання в один колектив, здатний вирішувати свою головну мету - виховувати естетичні, громадські та духовні цінності у глядачів різних поколінь.

Театр складається з двох труп, разом 36 акторів; з них драматичні 24 :

Заслужена артистка України - Галицька Олександра, Заслужений артист України Тітов Ігор, Войтюк Оксана, Гордельянов Геннадій, Коваленко Наталя, Козлов Юрій, Кривенко Ірина, Галютіна Ірина, Галюн Олександр, Гончаров Владислав, Лакатош Володимир, Тушич Тетяна, Шарубіна Світлана, Якшина Людмила, Береславська Вікторія, Давиденко Таїсія, Комісаров Артем, Щербак Володимир, Бут Альбіна, Гребьонкіна Катерина, Кіріченко Олексій, Омелянов Владислав, Пориваєв Володимир, Терин Микола.

Та лялькові 12 чоловік: Коцюба Ольга, Кузьміна Ольга, Курдюмов Анатолій, Максяков Олександр, Олійник Сергій, Агатенко Людмила, Горб Віталій, Зіньковський Андрій, Зіньковська Євгенія, Ільїн Сергій, Ковтун Максим, Олійник Катерина.

Крім творчого аспекту, важливою складовою театрального життя є пошивочний цех, де працюють висококваліфіковані майстри своєї справи. Бутафорний- цех відповідає за виготовлення реквізиту, ляльок, декорацій, елементів костюмів та ростових ляльок. У складі творчого колективу також є гримери, реквізитори, костюмери, білетний касир, працівники монтажного цеху, освітлювачі, звукооператори, музичний керівник, столяри, прибиральниці, вахтери, завгосп, хореограф-постановник та три помічники режисера. Також в театральній організації працюють бухгалтери та кадрові спеціалісти, які забезпечують ефективне функціонування всіх аспектів театральної діяльності.

Кожен з них відіграє важливу роль у створенні спільної гармонії і співпрацює в напрямку новаторського розвитку та постійного покращення театрального виступу.

Десять років тому Молодіжний театр рідко приймав нові молоді акторські таланти. Однак сьогодні ситуація кардинально змінилася, і майже щорічно театр приймає до свого колективу нову молодь. Ці молоді актори завжди відзначаються запалом і ентузіазмом, коли приступають до роботи над новими виставами, і своїм особистим баченням збагачують творчий процес.

Репертуарна політика.

Репертуарна політика театру - це стратегія або план, який визначає, які вистави будуть включені до репертуару театру протягом певного періоду часу. Це включає в себе вибір п'єс, музичних та танцювальних вистав, лялькових вистав, експериментальних постановок і т. д., які будуть представлені аудиторії. Репертуарна політика може бути спрямована на різні цільові аудиторії, враховуючи їхні інтереси, вік, смаки та культурні уподобання. Крім того, вона може відображати мету та візію театру, його артистичні пріоритети, пошук новаторських ідей або підтримку традиційних театральних форматів. Репертуарна політика допомагає театру зберігати свій ідентичний стиль і взаємодіяти з аудиторією, відображаючи сучасні та історичні тенденції в театральному мистецтві.

Дніпропетровський академічний Молодіжний театр в останні роки в драматичних виставах акцентує свою увагу на комедіях, так як вважає, що людям зараз дуже потрібно саме забувати про реалії, коли заходиш до театру, і на повну відпочивати та розслаблятися душею та емоціями.

Звичайно вагому частину репертуару займають дитячі вистави, взагалі основний глядач в театрі – це діти. Тому до вибору вистав для дітей театр підходить серйозно, і завжди обдумує, чим же може він здивувати найменшого свого глядача.

Зараз театру не вистачає в репертуарі саме шкільної програми, бо як ми знаємо завжди легше сприймати інформацію, коли можна подивитись на цікаво обіграний матеріал зроблений в вигляді вистави.

Зараз в театрі є такий актуальний репертуар:

Для дорослих:

- «Кохання в стилі Бароко» Я. Стельмах (реж. В. Денисенко)
- «Наше Містечко» Т. Вайлдер (реж. О. Варун)
- «Котик солоденький» Жан-Клод Іслер (реж. О. Варун)
- «Скажений день або весілля Фігаро» за мотивами П. Бомарше (реж. Я. Гудзенко)
- «ДАЛІ ПІСЛЯ smellsliketeenspirit!» Ж. Сіблейрас (реж. О. Варун)
- «Мафія. Мокра справа» Л. Шамар (реж. О. Варун)
- «Примадонни» К. Людвіг (реж. О. Варун)
- « Люблячі жінки Марселя» Р. Тома (реж. В. Денисенко)
- «#ЗНЕНІТВА(ОДРУЖЕННЯ)» М. Гоголь (реж. П. Гатілов)
- «Езоп» Г.Фігейредо (реж. В.Денисенко)
- « Трік- Трак» А.П.Чехов (реж. В. Денисенко)
- « Три ідеальні подружжя» А. Касона (реж. В. Денисенко)
- « Зачепило» С. Олійник (реж. С. Олійник)
- « Бережіть Флопу» Н. Саймон (реж. В. Лисенко)
- «Шалена лікарня або скелетик у шафці» Р. Куні (реж. О.Варун)

Для дітей:

- « Хто на світі найхитріший» Я. Екгольм (реж. О. Варун)
- « Маленький Мук» В. Гауф (реж. В. Клейменов)
- «Пригоди сніговичків» О. Веселов (реж. О.Глумов)
- « Пригоду в чарівному лісі» А. Зімін (реж. В. Клейменов)
- «Снігова королева» Г. –Х. Андерсен (реж.А. Макаренко)
- «Івасик Телесик» М. Кропивницький (реж. А. Москаленко)

- «ХТО ПОДОЛАЄ ДРАКОНА? Як ледь не з'їли королівну Паляничку» М. Войтишко (реж. Д. Астаф'єв)
- «СОЛОМ'ЯНИЙ БИЧОК та РОК-ГРУПА “ КО-ЗА-ЧОК» В. Нестайко (реж. В. Макогонов)
- «АЛІ-БАБА і розбійників юрба» О. Варун (реж. О. Варун)
- « Неймовірна Арктика» (реж. П.Гатілов)

Лялькові вистави:

- « Як стати справжнім бегемотом» О.Вітер (реж. Л. Агатенко)
- «Червона Шапочка» М. Шувалов (реж. О. Владимиров)
- « Кришталевий черевичок» Ш. Перро (реж. О Максяков)
- «Хоробре серце» М. Бартенев, М. Розов (реж. О. Максяков)
- « Снігова квітка» С. Козлов (реж. О. Максяков)
- « Принцеса на горошині» Х.-К. Андерсен (реж. О. Максяков)
- «Мері Поппінс» П. Треверс (реж. І. Ципіна)
- «Чарівна Криниця» М. Цибенко (реж. О. Максяков)
- «Колобок» (реж.)С. Олійник
- «Каля-Маля» С. Дорожко (реж. В.Барко)
- «Дюймовочка» Х.-К. Андерсен (реж. О. Максяков)
- «Дитина має право» С. Олійник (реж.В. Барко)
- «Абетка здоров'я» В. Мазур
- «А де ж п'ятий (Яйце)» Б. Апірлов (реж. О. Максяков)
- « Троє поросяток» О. Кузьмін (реж. М.Волошин)
- «Трям! Добридень! С. Козлов (реж.О.Максяков)
- «Носоріг та жирафа» Х. Гюнтер (реж. О. Максяков)
- « Півник-козак» О. Герасимов (реж. О. Максяков)
- « Не відлітай» О. Болдінов (реж. В. Барко)

Поглянувши на багатогранний репертуар театру, ми відзначаємо, що його серце б'ється особливо сильно в дитячому жанрі. Вистави для молодших глядачів виблискують різноманіттям та захоплюють уяву своєю унікальністю та тонким мистецтвом режисури.

У Молодіжному театрі цінова політика відзначається вигідними тарифами на квитки, що створює умови для широкого доступу до культурних заходів.

Порівняно з іншими театрами у Дніпрі, ціни на вхідні квитки у Молодіжний театр є нижчими за середній рівень. Вартість квитків коливається від 120 до 250 гривень, що дозволяє кожній зацікавленій особі відвідати театр та насолодитися виставою, не обтяжуючи свій бюджет. Така політика свідчить про бажання театру зробити мистецтво доступним для всіх шарів суспільства і забезпечити можливість культурного вдосконалення для кожного охочого.

Як я вже зазначала, однією з основних проблем театра є відсутність привабливості для підлітків у рамках шкільних програм. Це обмежує аудиторію відвідувачів вистав, оскільки театри мають потенціал зацікавити не лише дорослих та дітей, але й підлітків. Важливо активно працювати над створенням програм та вистав, які відповідають інтересам та потребам молоді, щоб залучити їх до театрального мистецтва.

Дніпропетровський Молодіжний театр проявляє активність у своєму стрімкому розвитку та прагне підвищувати якість своєї творчої продукції. Проте, він зіштовхується з фінансовими обмеженнями, що ускладнюють можливість створення нових вистав та приваблення висококваліфікованих режисерів.

У зв'язку з цим театр приймає стратегічні рішення, спрямовані на оптимізацію використання наявних ресурсів. Він акцентує увагу на розвитку драматичного репертуару шляхом використання внутрішніх потенціалів, де режисерська функція в трупі може виконуватися або художнім керівником, або режисером який є на ставці в театрі.

У ляльковій трупі театру вирішується проблема за допомогою акторів-лялькарів, обладнаних не лише акторською майстерністю, а й режисерською освітою, спеціалізованою в цьому напрямку. Це дозволяє забезпечити високу якість вистав та зберегти виразність та художній рівень творчих проєктів, навіть у відсутність значних фінансових ресурсів.

2.2 РОБОТА ТЕАТРУ ПІД ЧАС КОРОНАВІРУСНОЇ ІНФЕКЦІЇ COVID-19

Пандемія COVID-19 відзначилася серйозним впливом на театральну сферу України, перетворивши звичайну театральну діяльність на складну та викликану обставинами.

Багато театрів змушені були скасувати або перенести заплановані вистави, що призвело до значних фінансових втрат. Зниження аудиторії та обмеження у відвідуванні театральних закладів також спричинили зменшення доходів.

Пандемія також вплинула на робочі умови для театральних працівників, змушуючи їх адаптуватися до нових правил безпеки, які обмежували контакт з іншими колегами та глядачами.

Через початок карантину Дніпропетровський академічний український Молодіжний театр припинив достроково свій 81-театральний сезон.

Але під час карантину театр не впав у депресію і почав виходити з положення, а в найближчий час почав працювати над прем'єрними виставами в онлайн режимі.

Репетиційний процес, який раніше відбувався в традиційних форматах, тепер перенісся в онлайн-простір. Актори змогли адаптуватися до цього нестандартного способу праці, використовуючи відеозв'язок для спільних репетицій та обговорень. Це дозволило їм не лише продовжити свою творчу діяльність, але й знайти відповідь на виклик, що поставила перед ними пандемія.

Такий підхід також став можливістю для акторів знайти відпочинок та розвіяння від монотонності буденності, яку наклала на них ситуація пандемії. Репетиції через відеозв'язок дозволяли їм залишатися зв'язаними з колективом та творчим процесом, незважаючи на віддаленість та обмеження, які створила карантинна обстановка.

Молодіжний театр у Дніпрі відзначився тим, що став першим серед місцевих культурних закладів, який відновив свою роботу для глядачів після послаблення карантинних норм. Відновлення діяльності було урочисто відзначено новою постановкою, за мотивом твору Миколи Гоголя "Мертві душі".

Взагалі прем'єра цієї вистави була запланована ще в березні 2020 року, але карантин не дозволив цього зробити, тому репетиції продовжились ще в онлайн- режимі, а прем'єру відіграти, як тільки це дозволить міська адміністрація.

«Дозволили відвідувати театр, із розрахунком - п'ять квадратних метрів на одного глядача, раз; у нас 173 місця – на сьогоднішній день це 34 може бути глядача, відвідати театр. Після кожної вистави проходило вологе прибирання, зараз ще додається хлорування цієї води, а також дезінфекція всіх дверних ручок»[6] - говорить на інтерв'ю журналістам директор-розпорядник Анатолій Перов.

Театр вживав всіх необхідних заходів для забезпечення безпеки глядачів і персоналу під час пандемії. У ньому встановлено маркування для чергування з обов'язковим дотриманням соціальної дистанції, персонал повністю вакцинований і працював у масках. Температура вимірювалася на вході, перевірялася наявність "зелених" сертифікатів і особисті засоби захисту. У залі були встановлені бактерицидні лампи, доступні антисептики, а також забезпечено централізований збір використаних засобів захисту. Керівництво театру прикладало всі зусилля для забезпечення безпеки глядачів і персоналу та дотримання всіх необхідних санітарних та протиепідемічних заходів.[7]

18 вересня 2020 року, Молодіжний театр відкрив свій 82 театральний сезон виставою Г. Фігейредо "ЕЗОП".

Протягом посиленого карантину режисер В. Денисенко, та актори театру, активно готувались до прем'єри, спочатку по відео зв'язку, а вже потім

офлайн, коли дозволили так працювати. Це зовсім новий формат вистави для театру - елітарний андеграунд у круглому фойє!

Пандемія covid-19 дійсно створила непрості умови як в Україні, так і по всьому світу. Проте, незважаючи на це, люди не здалися і намагалися пристосуватися до нових реальностей. Молодіжний театр є чудовим прикладом цієї витримки і наполегливості. Вони не зупинилися, а продовжували працювати, дбаючи про безпеку та дотримуючись необхідних санітарних норм.

РОЗДІЛ 3 МОЛОДІЖНИЙ ТЕАТР ПІД ЧАС ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ

24 лютого 2022 року розпочалося повномасштабне вторгнення російської федерації на території України.

Всі українці були м'яко кажучи приголомшливі новинами і не могли ніяк в це повірити.

Дніпропетровський академічний обласний Молодіжний театр також відчув шок від повномасштабного вторгнення росії проти України, але розумів, що залишатися у паніці не є варіантом. Рішуче переконаний у необхідності розвивати культурний фронт, театр почав активно волонтерити, розуміючи, що саме у такі часи потрібна об'єднаність та взаємопідтримка.

Від початку повномасштабного вторгнення театр, активно веде благодійну діяльність та допомагає ураженим верствам населення та захисникам України.

Завдяки благодійній діяльності театром було зіграно:

80 вистав для дітей зі статусом ВПО, а також, перед кожною виставою, проведено розважальну анімаційну програму з казковими персонажами.

2 вистави для дорослого глядача зі статусом ВПО

2 вистави для військовослужбовців

Першу виставу було зіграно 6 березня 2022 року в шалтері для тимчасово переміщених осіб.

Мета благодійних вистав: розважити дітей та дорослих, що постраждали від військових дій та були вимушені покинути свої домівки. Створити найбільш сприятливі умови для забезпечення гарного настрою та відволікти від проблем сьогодення. Під час анімаційних програм, актори театру проводили безліч танцювальних та розважальних інтерактивів з дітьми. До великодня діти на святі отримали святкові паски, а до дня Незалежності України під час

вистави дітей пригощали смачними кексами які надала засновник суспільної організації рестораторів та готельєрів м.Дніпра, Олена Булах. До дня вишиванки перед виставами актори роздавали пряники у вигляді вишиванки. На день захисту дітей актори роздавали дітям морозиво, а також шоколадні батончики. Всі смаколики для дітей були надані партнерами ГО «Яскрава Країна». Транспортні витрати театру забезпечили партнери театру - французький театр Du Soleil та засновниця театру Аріана Мнушкін.

Так як в театрі є свої цехи з пошиття та виготовлення костюмів та реквізиту, він не зміг залитись осторонь від допомоги, яку можна зробити власними руками:

- Ручні пов'язки для захисників - 800 шт.
- Вишиванки - 120 шт.
- Комплекти постільної білизни - 1000 шт.
- Прапори України - 100 шт.

Театр вперше зіткнувся з таким запитом. Зазвичай, цех з пошиття шие костюми до вистав, проте, адміністрація не могла залишитись осторонь та відповіла на запит військових та волонтерів. Таким чином, Молодіжний театр допоміг закрити потреби медичних закладів м.Дніпро в постільній білизні для бійців.(Малюнок 3 та 4) Також театр виготовив для дітей переселенців вишиванки до свята Дня Вишиванки, тканину та тасьму для вишиванок надали партнери театру, театр Du Soleil та засновниця театру Аріана Мнушкін.

До наших захисників, на передову, було відправлено 100 прапорів України, та регулярно виготовляються ручні пов'язки.

Все це зроблено для того, щоб підтримати бійців та переселенців у складний для країни час. Показати єдність нашого народу у боротьбі з ворогом.

(Малюнок 3)

(Малюнок 4)

Швеї театру в роботі з пошиття білизни та прапора

« Я вважаю, що загалом кожен може якимось чином щось робити, на своєму місці, для перемоги і для всієї цієї ситуації, що відбувається. Не обов'язково, скажімо, хто не може йти в тер оборону або в ЗСУ, у кожного є можливість якимось допомогти»[9] - говорить в інтерв'ю виконуючий обов'язки директор-художній керівник театру, заслужений діяч мистецтв України В. Денисенко.

Також Молодіжний театр взяв на себе ініціативу передати свої два автобуси на потреби Збройних Сил України, які раніше використовувалися для перевезення акторів та декорацій під час гастролей.

З початку повномасштабного вторгнення у репертуарі театру було прийнято рішення зняти всі вистави, які були представлені російською мовою. Таким чином, у театрі залишилося лише 6 драматичних вистав. Дитячі драматичні та лялькові вистави менш постраждали, оскільки переважна більшість з них вже були українською мовою.

Деякі вистави перевели на українську, так як театр зрозумів, що втративши їх з репертуару буде дуже не розумно, бо їх наш глядач дуже любить.

« В нас гостро стояло питання, що ставити, оскільки ми не можемо випускати велику кількість вистав, ми обмежені: і колективом, і цехами, тобто в нас є

певний план, це не більше 6 вистав за сезон. В якийсь момент ми прийшли до думки, що ставити саме на військову тематику вже немає потреби, тому що навіть минулого літа, літа 2022 року, вже навколо кожен театр зачепив цю тему і того було дуже багато. Ми прийняли рішення все ж таки підходити до репертуару з точки зору «надії на життя», щоб людям дарувати більш приємні емоції. Так, в нас є великий відсоток комедій, тому що все ж таки це дуже потрібно.»[9] - говорить в інтерв'ю керівник літературно-драматичної частини Марія Максякова.

Тому театр намагається обходити вистави з різкою військовою тематикою, та брати до репертуару більш прийнятні для душі вистави, які допоможуть прийдучи в театр забутись про реалії і полинати в цікаву атмосферу.

За останні роки з початку повномасштабного вторгнення театр випустив такі прем'єри:

- «Котик солоденький, або Легкого життя ніхто не обіцяв» Жан-Клод Іслер, реж. О.Варун
- «Як стати справжнім Бегемотом» О.Вітер, реж. Л.Агатенко
- «Маленький Мук» В.Гауф, реж. В.Клейменов
- «Зачепило» С.Олійник
- «Далі після smellsliketeespirit» за п'єсою Ж.Сіблейраса, реж. О.Варун
- моно вистава «Контрабас» П.Зюскінд, реж. П.Г атілов
- «Наше містечко» Т.Вальдер, реж. О.Варун

Після дозволу на проведення вистав для глядачів, театр негайно розпочав виконання своєї місії, дотримуючись всіх необхідних норм безпеки у період воєнного стану. У театрі передбачено бомбосховище, тому якщо під час вистави лунає сигнал тривоги, вистава тимчасово переривається, а всі присутні переселяються у захищені приміщення. Після закінчення тривоги вистава продовжується, однак, у випадку тривалої тривоги, театр змушений

скасувати виставу, а квитки стають дійсними для будь-якої іншої вистави у нашому театрі.

Війна неодмінно внесла зміни в роботу всіх театрів України, але вони демонструють вміння пристосовуватись до нових реалій. Наприклад, Молодіжний театр активно реалізував ряд проектів протягом періоду вторгнення, які раніше, з різних причин, не могли бути втілені у життя.

- ✓ Творчий вечір присвячений дню української писемності, акторські читання віршів.
- ✓ Читка п'єси «Зерноховище» Н.Ворожбит, реж. В.Денисенко
- ✓ Читання віршів до міжнародного дня рідної мови, до дня поезії та дня народження Л. Українки.
- ✓ «Шевченківські читання» - вечір присвячений дню народження Т.Г.Шевченка, спільно з Дніпропетровською обласною бібліотекою для молоді ім. М.Светлова, та Дніпропетровською обласною бібліотекою для дітей
- ✓ Акторами театру проведено творчий майстер клас для студентів лялькарів театрального відділення Дніпропетровського фахового мистецько-художнього коледжу культури.
- ✓ У місті Бакеу (Румунія) відбувся 29 міжнародний театральний фестиваль драматичних моно вистав. На сцені фестивалю, що проходив у театрі «Баковія» було представлено 36 моновистав, а за Гран-прі фестивалю змагались 11 конкурсантів з різних куточків Європи, серед них єдиний представник України, заслужений артист Ігор Титов. Він показав виставу Дніпропетровського академічного обласного українського молодіжного театру «Контрабас». Це неймовірно велика шана представляти Україну на Міжнародному театральному фестивалі. Театру випала гарна нагода показати свою творчість та обмінятися досвідом з колегами з різних країн. Зал напрочуд тепло прийняв виставу «Контрабас» та єдиного виконавця, Ігора Титова. А для

Молодіжного театру, це історичний момент, адже ця вистава вперше була представлена за межами України.[8]

У світлі подій, котрі осяяли Молодіжний театр, не можна не звернути увагу на невелику, але надзвичайно цінну частину нашого колективу - акторів, які змушені були виїхати з країни під час вторгнення. Їх кількість може здатися незначною, але їх відсутність відчувається все одно як втрата, тому театр з нетерпінням чекає своїх працівників додому.

У зв'язку з важкими подіями, деякі актори обрали шлях служіння у Збройних Силах України, віддавши свої таланти та професійні навички на благо безпеки нашої країни. Їх вчинок, будучи акторами-лялькарями та монтувальниками сцени, залишає відчутний слід у серці колективу. Театр висловлює найглибшу подяку за їхню відданість та внесок у забезпечення безпеки, а також за можливість продовжувати роботу над виставами у спокої та вільному суспільстві. Висловлюючи вдячність всім, хто приділяє своє життя захисту нашої країни, театр віддавна усвідомлює важливість цієї невтомної місії та вдячності за самовіддану працю на користь нації.

Театр продовжує прекрасно адаптуватися до вимог сучасності, проявляючи вражаючу активність та високий рівень творчої продуктивності. За минулий 2022 рік театр успішно влаштував для глядачів 228 вистав, відтворивши це виключно українською мовою. Серед них 72 вистави спрямовані на аудиторію дорослих, 156 – на молодше покоління, що свідчить про глибоке розуміння та врахування потреб кожного вікового сегмента. Особливо важливим є той факт, що 80 вистав стали частиною благодійної діяльності, демонструючи високий рівень соціальної відповідальності театрального колективу.

«Я думаю, що найкращі твори мистецтва, драматургія, якісь інші речі, з'являться після того, як це все закінчиться, після цієї війни. Я думаю, що стосується репертуару, я саме чекаю це «після», я впевнений скоро настане,

але я чекаю саме таких речей, ми будемо всі їх чекати, бо все одно ми будемо висвітлювати цю тему, але хочеться її висвітлити більш глобально, і серйозно, і глибоко: чому саме так і т.д. Так що, на далі ми будемо думати над темою війни і підшукувати сучасні, цікаві матеріали на цю тему»[9]- продовжує говорити про майбутній репертуар – в.о. директор-художній керівник театру В. Денисенко.

Розвиватись театральному мистецтву під час військового стану дуже важко, а маленьким театрам, таким як Молодіжний театр, ще важче, адже на нього мало хто звертає уваги. Але він намагається далі жити, творити та розвиватись в сучасних реаліях.

3.1 ТЕАТР СЬОГОДНІ

Вже 2024-й, повномасштабне вторгнення росії проти України триває вже третій рік. Громадяни вже навчилися жити, розвиватись, реалізовувати себе в тих реаліях, що склались. Театри теж вже адаптувались, і намагаються розвивати культуру на вищому рівні, не зважаючи на реалії сьогодення.

Сьогодні, Дніпропетровський академічний обласний український Молодіжний театр творить під керівництвом заслуженого діяча мистецтв України - Віталія Івановича Денисенко, який до війни був 5 років директором-художнім керівником театру, а зараз вже майже третій рік виконуючий обов'язки.

Наразі в театрі досі не обрали постійного директора, що викликає певне не задоволення у частини колективу. Розуміння того, що керівник не може повністю вирішити всі проблеми, виокремлюється як розсудлива позиція, особливо в умовах невизначеності, коли немає гарантій щодо його тривалого перебування на посаді.

Також сьогодні Молодіжний стикається з фінансовими труднощами, оскільки отримує недостатньо коштів на свою діяльність. Це призводить до того, що театр змушений економити, створюючи вистави з наявних костюмів та декорацій. Також важко залучити нового талановитого режисера, оскільки фінансові обмеження не дозволяють оплатити його роботу.

У театрі відсутня особа, яка б займалась рекламою, що є великим недоліком, оскільки у сучасному світі ефективність реклами через соціальні мережі та інші канали грає важливу роль.

Не зважаючи, на усе вище перераховане, колектив театру не падає духом і не зважаючи на важкі реалії нашого часу, намагається творити мистецтво.

Не дивлячись на ці виклики, сам театр залишається активним у волонтерській діяльності, виставах, та творенні нових постановок, намагаючись адаптуватися до сучасних реалій.

У 2024 році театр вже встиг випустити одну прем'єрну, комедійну виставу, під назвою «Шалена лікарня або скелетик у шафці» режисер заслужений діяч мистецтв України Варун Олександр Іванович; художник-постановник – І. Кохан.

«Ця вистава - це щось неймовірне, крутезні і дотепні жарти, пречудова гра акторів, неперевершена робота режисера, неможливо дібрати слів як нам сподобалось!!!Зал реготав протягом всього виступу, емоції зашкалюють, навіть наступного дня болять щоки від сміху, раджу кожному відвідати, можна з дітьми, це нереальна комедія! Молодіжний як завжди на висоті! Величезна подяка кожному хто причетний до створення цього ШЕДЕВРУ!!!» - пише на сторінці у фейсбуці постійна глядачка театру Юлія Полтавцева.

Ще планується зовсім скоро прем'єра в ляльковій трупі це « Вовк та козенята» , режисер Сергій Олійник.

Також драматична трупа вже приступила до нових робіт які будуть вже прем'єрними в новому 84- театральному сезоні:

- Дитяча вистава «Мауглі» Р. Кіплінг, режисер заслужений діяч мистецтв України Денисенко В.І.; художник-постановник – І.Кохан.
- Та п'єса про сьогодення, сучасної драматургині О. Гриценко - Трагікомедія на дві дії: «Молочайник» .

Протягом минулого року Молодіжний театр представив глядачам понад 4 вистави, які вразили як дитячу, так і дорослу аудиторію. Навіть у змінливих умовах він прагне продовжувати свою творчу місію, демонструючи впевненість у своєму шляху й невичерпну силу художнього виразу.

ВИСНОВКИ

Прочитавши цю роботу, можна побачити, що історія саме створення театру значно наповненіша та майже до детально описана, що не можна сказати про сучасність театру. Адже про сьогодні на жаль, дуже мало інформації, бо дуже мало, хто пише цю історію зараз. Всі хто могли це гарно описувати та все детально розписати, говорять про ті часи, коли театр був на вершині. Тому хотілось розказати про цей театр як найбільше цікавого, і почала я це з історії створення, щоб можна було побачити всю красу та весь розвиток театру, до сьогоднішніх реалій.

Дуже хочеться, щоб цей театр розвивався, набирав обертів та процвітав, і в майбутньому про сьогодні можна було б розповісти так само цікаво, як про минуле цього театру.

Молодіжному театру - необхідний новий погляд на реалії сьогодні, на нову трактовку вистав, і новий цікавий, несподіваний підхід до глядача, як до маленького так і до великого.

Театру вкрай необхідно якомога більше брати участь у різноманітних українських та міжнародних фестивалях. Також залучити до співпраці професіоналів з своєї справи, з різних галузь.

У колективі є багато молодих акторів з великим потенціалом, проте їх можливості не використовуються повністю. Іноді вони мають чекати довго, щоб отримати шанс на головні ролі, навіть у невеликому театрі, де часто надають перевагу вже досвідченим акторам.

Проблема фінансування в Молодіжному театрі має серйозний вплив на всі аспекти його діяльності. Потреба у ремонті сцени та поліпшенні умов для акторів відображається на якості вистав та здоров'ї трудового колективу. Недостатність заробітної плати ставить акторів у складне становище, змушуючи їх шукати додаткові джерела доходу або навіть покидати театральну сферу на користь інших професій. Необхідною стає і ретельна

робота над збереженням кадрів, однак без відповідного фінансування це стає складною задачею. Такі умови створюють значні виклики для кар'єрного розвитку в театрі, що потребує невідкладної уваги та рішучих заходів для вирішення.

Стосовно об'єднання двох театрів: раніше це були два відокремлені колективи, які на момент об'єднання перебували в стані творчого застою. Два колективи існують у відносно гармонійній співпраці, схожі на велику сім'ю. Ті, хто не підтримував ідею об'єднання театрів, можливо, серед найбільш кваліфікованих, покинули театр. Таким чином, виник Міський ляльковий театр М. Овсяннікова.

У період військового стану Дніпропетровський академічний молодіжний театр проявляє активність у своєму розвитку, не зважаючи на наявні проблеми. Він прагне зацікавити глядачів, створюючи нові вистави, і одночасно надає підтримку нашим захисникам. У цей складний період театр нагадує дітям про важливість дитинства та перспективу майбутнього.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ІНФОРМАЦІЇ

1. Мазур В. Ідеальний театр / Володимир Мазур // Український театр. – 2012. – №1.
2. Мазур В. Моя цель не навязывать зрителю свой опыт, а ставить перед ним вопросы / Владимир Мазур // Театр плюс. – 2000. – №1.
3. «Театр Григорія Кононенка» : Пам'яті народного артиста Григорія Кононенка. – Дн-ськ.: Вид-во Маковецький, 2008.- 388с.
4. Тулянцеv А. Мойсей / Андрій Тулянцеv // Кіно – Театр. – 2008. – №3.
5. Чавага Л. Хармс на сцене / Леонид Чавага // Театр плюс. – 1999. – №1.
6. (10) В молодіжному театрі Дніпра пройшла перша прем'єра після карантину - YouTube
7. Карантин не завада мистецтву: обласний молодіжний театр підготував 8 прем'єрних вистав | Дніпропетровська обласна рада (dp.gov.ua)
8. https://www.youtube.com/watch?v=rnNhu-4Rf4A&ab_channel=%D0%94%D0%BD%D1%96%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%BF%D0%B5%D1%82%D1%80%D0%BE%D0%B2%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9%D0%9C%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B4%D1%96%D0%B6%D0%BD%D0%B8%D0%B9%D0%A2%D0%B5%D0%B0%D1%82%D1%80
9. https://www.youtube.com/watch?v=zGombol-f_A&t=1003s&ab_channel=%D0%92%D0%86%D0%94%D0%9A%D0%A0%D0%98%D0%A2%D0%98%D0%99
10. <https://teatrmolodi.com/about/>